

Pilegrimsferd som protestmarsj

De som drar på valfart til Nidaros, skal heretter demonstrere mot forbruk og markedsøkonomi, mener Berge Furre.

En skare entusiastisk, med Elvind Lutten som drivende kraft, har arbeidet i årevis for å gjenopplive pilegrimstradisjonene i Norge.

Lars Roar Langslet
kommentar

Etterhvert har de fått gjennomslag: Gamle pilegrimsveier er blitt ryddet og merket, med offentlig støtte, og de blir vandret av mange, både nordmenn og utlendinger – for ute i Europa er pilegrimsbevegelsen i vekst. I 1996 fikk Nidarosdomen sin egen pilegrimsprest, og i 1997, med tusenårsjubileet for Trondheim, er blitt utpekt som «Pilegrimsåret».

Det er et merkelig vitnesbyrd om at mennesker aldri opphører å søke noe høyere og ekte. Da hender det at noen finner frem til de gamle stier.

Men nå har Berge Furre og Kirkemøtet greid «å løfte pilegrimstanken ut av nostalgis halvlys», ifølge hans egen entusiastiske artikkel (Aftenposten 28.12.).

Det nye lyset for «pilegrimstanken» består i at heretter skal den bli «ein

DEMONSTRASJON: Berge Furre mener at pilegrimstanken nå er løftet ut av nostalgis halvlys.

fakkelt mot vår tids mørkaste trugsmål», som er forbrukerkulturen og kapitalkraftenes herredømme. Dette skjedde under kirkemøtet i Bergen i høst, i «ei gripande stemning av oppvakning», opplyser Furre.

De som siden vil valfarte til Nidaros, har Fures ord for at de markerer «oppbrot fra den lammande forbrukerkulturen». De går altså i demonstrasjonstog, en øvelse som Furre har stor erfaring med. Og merkesaken de marsjerer for, er hentet duggfrisk ut fra SVs vellagrede sjablong-arsenal.

Det hellige sted

En pilegrim er etter gammel tolkning «en person som foretar en reise (val-

fart) til et sted som i vedkommende religion blir ansett for hellig» (Kunnskapsforlagets leksikon).

Ganske visst hadde også de gamle valfartene et sterkt preg av bot og vilje til forvandling. Men de var ikke protestmarsjer mot politiske fiendebilder. De hadde alltid et mål: det hellige sted.

Hva er det hellige sted ifølge Fures og kirkemøtet nye utgave av «pilegrimstanken»? SVs partikontor er det selvsagt ikke, da ville nok oppslutningen blitt mager. Når saken samler bredt, er det vel fordi agitasjonen mot konsum og kapitalkrefter har klangbunn i den sure holdning til verden som hos oss forbindes med religiøsitet.

Men selv en protestmarsj forklødt som pilegrimsferd må vel ha et mål? Furre regner opp en rekke blanke slagord for mål som mange kan si seg enig i, iallfall så lenge de er tilstrekkelig uklare. Men egentlig har vel slike demonstrasjonsmarsjer sitt mål i seg selv: De trenger ikke føre til noe som helst, bare de gir deltagerne en løftende følelse av å være bedre enn de fleste andre – iallfall mye bedre enn markedskreftene, som de fleste lar seg lamme av.

Men da er vi langt fra pilegrimstradisjonen, og midt inne i den venstrepolitiske varianten av «den postmoderne skodda».

Selvsagt skal vi ta på stort alvor de temaene kirkemøtet har anslått: Den hem-

ningsløse dyrkelsen av materielle verdier, i kontrast til fattigdom og nød over store deler av verden, og til voksende økologisk ubalanse.

Preget av partipolitikk

Furre har rett i at dette er politiske spørsmål, men ikke partipolitikk. Allikevel spinner han omkring dem en retorikk som har en tydelig partipolitisk pregning – men som samtidig er så vag at den ikke skal hindre bredere oppslutning.

Det er behendig gjort. Men er det like behendig av kirken å utlegge dette som det nye innhold i «pilegrimstanken»?

Og hva er alternativet? Det østlige systemet, som Furre i yngre år mente var bedre, er brutt sammen, enda det var renset for markedskrefter og hadde så prisverdig magert konsum. Selv fyrårnet DDR er sluknet. Til gjengjeld har vi fått flomlys på det umenneskelige barbariet som fantes bak fasaden.

Den vestlige samfunnsmodellen seiret. At Berge Furre fortsetter sitt nostalgiske korstog mot den, med alle dens utvekster og skjevheter som de synlige angrepsmål, er hva man måtte vente. At kirkeledelsen ser dette som den moderne «pilegrimstanken», er mer uventet.

Da bør det iallfall tales sakte om «nostalgis halvlys» hos dem som holder fast på pilegrimstradisjonens religiøse innhold.

HP 22/1-97